

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Rendészettudományi Kar

Rendészettudományi Doktori Iskola

TÉZISFÜZET

Pesti Tünde:

**Interkulturális ismeretek alkalmazhatósága
a rendészeti feladatok ellátása során**

című doktori (PhD) értekezéshez

Témavezető: Prof. Dr. Kovács Gábor r. vezérőrnagy

Társ-témavezető: Prof. Dr. Pap András László, DSc.

Budapest, 2023.

Tartalomjegyzék

Témaválasztás indoklása és aktualitása.....	3
Hipotézisek.....	3
Főbb kutatási módszerek.....	4
Elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként	5
Összegzett következtetések	6
Új tudományos eredmények.....	11
A kutatási és tudományos eredmények gyakorlati felhasználhatósága, ajánlások.....	12
A szerző témában eddig megjelent cikkei.....	14
A doktori értekezés benyújtójának szakmai önéletrajza	15

Témaválasztás indoklása és aktualitása

Magyarország uniós csatlakozását követően megerősödtek a nemzetközi rendőri együttműködések, évről évre egyre szorosabb a stratégiai és operatív együttműködés a többi uniós tagállammal. Nemcsak az információcserék, hanem a személyes munkakapcsolatok, interakciók jelentősége is megnőtt, a közös nemzetközi műveletek, a nyomozócsoportok, a nemzetközi közös járőrszolgálatok (pl. határ menti, vagy Magyarország mélységi területein, illetve más állam területén végrehajtott nemzetközi közös műveletek végrehajtása külföldi rendészeti szakemberekkel) által.

A globalizációs folyamatok következtében a magyar társadalom összetétele is változik, napjainkban már nem kell nemzetközi szakterületen dolgozni, vagy külföldre utazni ahhoz, hogy interakcióba léphessünk más országok állampolgáraival, hiszen bármely Magyarországon tartózkodó külföldi potenciálisan kapcsolatba kerülhet a magyar rendőrség tagjaival, beleértve mind a hivatásos, mind a munkaszerződéses vagy rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban a rendőrségnél dolgozó személyt.

A kutatás aktualitását és fontosságát az évek során több kiemelkedő esemény és jelenség is megerősítette. A hazánkba irányuló illegális migrációs nyomás, a migrációs válsághelyzet, az orosz-ukrán konfliktus hatására megjelenő menekültek, a Black Lives Matter (Számítanak a Fekete Életek) mozgalom, mint az erőszak társadalom általi megítélésének változása, a hazai munkaerőhiány pótlása érdekében hozott intézkedések a harmadik országokból történő munkaerő-kölcsönzés területén, valamint a turizmus felerősödése, mind ráirányítják a figyelmet az interkulturális ismeretek szükségességére napjainkban.

A kutatás megkezdésének fő célja a magyar rendőrség hivatásos tagjainak támogatása volt a mindennapi munkájuk eredményes elvégzéséhez, ezen belül is főként a leendő rendőrtisztek felkészítéséhez történő hozzájárulás.

Hipotézisek

Kutatásom során az alábbi hipotéziseket vizsgáltam:

H1: Feltételeztem, hogy az általam vizsgált uniós rendőrségek felismerték az interkulturális ismeretek oktatásának szükségét.

H2: Vélelmeztem, hogy a magyar rendőrség esetében nem beszélhetünk intézményi/intézményesített előítéletekről.

A fogalom nem azonos a jogi értelemben vett intézményi diszkriminációval, azt vizsgáltam, hogy rendőri kontextusban az előítéleteknek milyen okai lehetnek, fellelhető-e olyan szabályozási vagy (felső)oktatási hiány, szervezeti megoldás, amely az előítéletek kialakulásához hozzájárul, az interkulturális oktatás hiánypótló lehet-e ezen a területen. Az intézményesített előítéletet a rendőrségi és rendőri (zsaru)kultúra különválasztásával a rendőrségi kultúrához kapcsoltam.

H3: Feltételeztem, hogy a magyar rendőrség nyitott az együttműködésre (H3a) és vélelmeztem, hogy a rendőrtisztjelöltek együttműködési készsége lehetővé teszi az interkulturális ismeretek oktatásának bevezetését (H3b).

H4: Feltételeztem, hogy összefüggés van egy adott ország bevándorlás érintettsége és a rendőrség interkulturális kompetenciáinak fejlesztése között (H4a), valamint vélelmeztem, hogy az oktatás során nem csak speciális, hanem általános ismeretek is beépítésre kerültek, a területen alkalmazott alapkutatások valamelyik eredménye fellelhető a rendőri felsőoktatásban (H4b).

Főbb kutatási módszerek

A hipotéziseim igazolásához vagy cáfolásához a kutatásom során az alábbi vizsgálatokat végeztem el.

- (1) Feltártam a rendelkezésre álló szakirodalmat és az eddigi eredményeket az interkulturális ismeretek és a rendőrség viszonylatában (H1). A feltárt ismeretek egyben az empirikus kutatásom megalapozását szolgálták.
- (2) Megvizsgáltam az előítéletek elleni fellépést a magyar rendőrségnél. Annak vizsgálatához, hogy beszélhetünk-e hazánkban intézményi/intézményesített előítéletekről és az interkulturális oktatás hozzájárulhat-e az előítéletek elleni fellépéshez, saját módszert választottam. A hipotézis (H2) igazolása vagy cáfolása érdekében megvizsgáltam az előítéletek témakörét, majd mind a szervezet, mind pedig a rendőri hivatás szempontjából feltártam azt. A feltárt ismereteket a saját szempontrendszerem – rendőrségi és rendőri (zsaru)kultúra, kontaktushipotézis, morál – alapján elemeztem és értékeltem. A rendőrségi kultúra tartalmát tekintve értekezésemben magában foglalja nem csak a rendőrökre vonatkozó szabályokat,

előírásokat, hanem a szervezeti megoldásokat is (pl. szervezeti felépítés, egyenruhán szereplő azonosítók, személyügyi rendszer, felvételi eljárás, alkalmassági vizsgálat, jelentéstételi kötelezettség stb.), továbbá értekezésemben ide soroltam a két kultúra között elhelyezkedő képzés területét is.

- (3) Megvizsgáltam az együttműködés témakörét a magyar rendőrség viszonylatában. Tekintettel arra, hogy interkulturális szempontból az egyén-egyen közötti interakciók a legfontosabbak, amelynek mérése együttműködési helyzetben a rendőrség aktív állománya körében számomra nem volt megvalósítható, a célcsoportot leszűkítettem a rendőrtisztjelöltekre. Empirikus kutatás keretében feltártam a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Karán tanuló rendőrtisztjelöltek együttműködési készségét egy kooperatív helyzetben (H3). A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a felsőfokú képzésbe beilleszthetők-e az interkulturális ismeretek, abból a szempontból, hogy a képzés során a hallgatók együttműködési készsége hogyan alakul (akarnak-e együttműködni a feladatok végrehajtása, így a későbbi interakciók során).
- (4) Feltártam az interkulturális kompetenciák fejlesztését, biztosítását, valamint a felkészítés módszereit a rendőri szervezeteknél a következő tagállami rendőrségek vonatkozásában: Észt Köztársaság, Cseh Köztársaság, Litván Köztársaság, Szlovén Köztársaság, Németországi Szövetségi Köztársaság (Szászország Szabadállam, Bajor Szabadállam, Hamburg szabad és Hanza-város, Észak-Rajna Vesztfália), Osztrák Köztársaság. Ausztria. A kutatás során nem statisztikai adatok, hanem (mélyebb) összefüggések feltárására törekedtem.

Elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként

Értekezésem **bevezető részében** kitértem a témaválasztásom indoklására, a téma aktualitására, megfogalmaztam a tudományos problémát és hipotéziseimet. A hipotéziseknek megfelelően megválasztottam a főbb kutatási módszereimet, az értekezés felépítését, illetve elvégeztem a kutatási témám tudományági besorolását.

Az első fejezetben feltártam a releváns szakirodalmakat és a rendőri hivatás kontextusába helyeztem kutatási témámat. Meghatároztam az interkulturális kifejezés fogalmát és feltártam az eltérő nemzeti megközelítéseket, az interkulturális ismeretek rendőrség fókuszába kerülésének történetét, valamint ismertettem az eddigi kutatásokat. A kutatásom fókuszába az általam meghatározott fogalmat állítottam, miszerint az

interkulturális kifejezés a nemzetközi értelemben eltérő kultúrával, háttérrel rendelkező egyének közötti interakciót jelöli, oktatásának célja más kultúrák megismerése, a kultúrák közötti interakciók segítése az együttműködés javítása és az előítéletek lebontása által.

A második és harmadik fejezetben az interkulturális ismeretek céljához szorosan kapcsolódó előítéletek, illetve együttműködés témaköreiben tanulmányoztam a magyar rendőrség helyzetét, általa tett erőfeszítéseket és az állomány felkészítését.

Előítéletek témakörében több szempontrendszer szerint vizsgáltam a rendőri hivatást, valamint a magyar rendőrséget és annak helyzetét. A fejezet során a rendőrségi és rendőri (zsaru)kultúrát elhatároltam, figyelembe vettem a kontaktushipotézist, annak négy alapfeltételét és nem utolsósorban morális szempontból is értékeltem a feltárt eredményeket.

Az együttműködés témakörén belül megvizsgáltam a releváns szakirodalmat, a korábbi kutatások eredményeit, valamint empirikus kutatást végeztem a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Közös Közszerológiai Gyakorlatának keretében.

A negyedik fejezetben empirikus kutatás által tártam fel az interkulturális kompetenciák fejlesztési módjait a rendőrségi szervezeteknél és a rendőri állomány felkészítése során, kiemelt tekintettel a rendőri felsőoktatásra. Ennek vizsgálatát saját kérdőív megalkotásával folytattam le, amelyet a tagállami rendőri felsőoktatási intézményeknek küldtem ki, illetve a kutatást az érintett témában jártas rendészeti szakemberekkel folytatott interjúk segítségével végeztem el. A fejezetben értékeltem és elemeztem a felkészítés fontosabb területeit és módszereit.

Az értekezésem **utolsó – ötödik – fejezetében** összegeztem kutatásom eredményeit, megvizsgáltam a hipotézisek teljesülését, megfogalmaztam az új tudományos eredményeket, azok gyakorlati hasznosíthatóságát, valamint alkalmazási területeiket, javaslatot fogalmaztam meg a magyar rendőrség részére.

Összegzett következtetések

Kutatásom során feltártam, hogy a rendőrségek figyelme a szakirodalmak alapján Európában a 90-es évek társadalmi változásai – új nemzetállamok születése, Európai Unió fejlődése, integrációs folyamatok felgyorsulása, belső migráció felerősödése, határok megszűnése – irányult az interkulturális ismeretek igénye, szüksége felé. A folyamatok során megjelent egy új típusú rasszizmus, az etnocentrikus idegengyűlölet, amely a kulturális ellentéteket helyezi középpontba. A változó társadalmi és gazdasági folyamatok során

tagállamonként eltérő mértékben, de egyértelműen fokozódtak a faji jellegű konfliktusok és incidensek, esetenként a rendőrök érintettségével is. Megoldási lehetőségként a rendőrségek részére az etnocentrizmus elleni fellépés érdekében ajánlásokat fogalmaztak meg (Rotterdami Charta). Az általam feltárt esetek, szakirodalmak és kutatások – és később a saját kutatásom is – megerősítették elképzelésemet, és bizonyították hipotézisemet, hogy a rendőrségek felismerték az interkulturális ismeretek oktatásának szükségét (H1) és a főbb kultúrakutatók megállapításainak beépítése szükséges a rendőri állomány felkészítésébe. Azt a hipotézisemet (H4a) viszont, miszerint összefüggés van egy ország bevándorlás érintettsége és a rendőrség interkulturális kompetenciáinak fejlesztése között nem találtam igazoltnak, mert a feltárt szakirodalom és a saját kutatásom sem igazolta vissza. Az interkulturális ismeretek oktatásának szükségessége sokkal inkább a rendőrségek által ellátott alapfeladatokhoz, a konfliktusok időbeli felismeréséhez és adekvát kezeléséhez és/vagy a társadalomban, illetve a szervezeten belüli etnocentrikus előítéletek elleni fellépéshez köthető.

Az előítéletek területén a kontaktushipotézis szemléletmód alkalmazásával bizonyítottam, hogy a hipotézis eredményes alkalmazásához szükséges négy alapfeltétel – (1) a közös cél, (2) együttműködési helyzet, (3) egyenlő státusz és (4) támogató társadalmi normák, intézmények – a magyar rendőrség vonatkozásában jelenleg csak részben áll fenn.

A magyar rendőrség esetében napjainkban, annak ellenére, hogy jelen van a támogató intézményi és társadalmi norma (szabályozások területe), hiányzik a támogató társadalmi közeg, továbbá a hivatásos – főként végrehajtó állomány – által elvégzendő intézkedések során – a legtöbb esetben – sem az egyenlő státusz, sem pedig a közös cél, vagy az együttműködésre való kölcsönös törekvés nem valósulnak meg. Mindezek ellenható tényezőként jelentkeznek a magyar rendőrség előítéletek elleni fellépési törekvéseivel szemben.

Az előítéletek vizsgálatánál szétválasztottam a szervezeti kultúrát rendőrségi és rendőri (zsarú)kultúrára. Saját fogalom-meghatározás és megközelítési mód által feltártam, hogy az előítélet megjelenése mely területhez, a rendőrségi kultúra területén feltárható hiányosságokhoz (intézményesített), vagy a rendőri (zsarú)kultúrához (nem intézményesített) kapcsolódik hazánkban. Intézményesített előítélet fogalmát így egyúttal a rendőrségi kultúrához kötöttem, amely magában foglalja nem csak a rendőrökre vonatkozó szabályokat, előírásokat, hanem a szervezeti megoldásokat is (pl. egyenruhán szereplő azonosítók, egységes személyügyi rendszer, felvételi eljárás kritériumai, alkalmassági vizsgálat, szervezeti felépítés, jelentéstételi kötelezettség stb.).

Értekezésemben a rendőrségi kultúrához soroltam a – véleményem szerint két kultúra között elhelyezkedő – képzés területét is, ezzel állítottam szembe a rendőri (zsaru)kultúra területén feltárt ismereteket.

Igazoltam, hogy a magyar rendőrség esetében – a rendőrségi és zsarukultúra megközelítésben – nem beszélhetünk intézményi/intézményesített előítéletekről. A rendőrségi kultúra fejezetben feltárt eredmények alapján a magyar rendőrség kiemelt figyelmet fordít az előítéletek elleni fellépésre. A szervezet a civil állampolgároknál szigorúbb, magánéletre is kiterjedő előírásokat alkalmaz, belső szabályzóit, szervezeti felépítését úgy alakította ki, hogy azok az előítéletek terjedése ellen hassanak, a rendőrök képzésük során is több szempontból megismerik az előítéletek témakörét. Mindazonáltal több kutatás eredménye rámutatott arra is, hogy a szervezeten belül mindezek ellenére fellelhetőek előítéletes, a szervezet által (is) deviánsnak tartott viselkedések, amelyek szélsőséges esetekben túlkapások, vagy mulasztások formájában jelentkeznek, és – a rendőri hivatás sajátosságai kapcsán – azok megvalósulása fokozottabb veszéllyel jár, mint egy gazdasági szervezet, vállalkozás vagy civil állampolgár esetében. Ezek a jelenségek kutatásom és vizsgálatom szempontjai alapján a helytelen zsarukultúra területéhez tartoznak.

Morális vizsgálat során a rendőrségi kultúrát, a rendőrség által meghatározott szervezeti kereteket vettem morális alapnak/keretnek, követendő morálnak. Feltártam, hogy a deviáns, előítéletes viselkedést követő tagok egyértelműen alacsonyabb morált képviselnek, mint maga a szervezet. Feltártam, hogy a helytelen zsarukultúra átörökítése előítéletes – vagy más deviáns viselkedések esetében – a legtöbbször értékek, normák, hiedelmek verbális közvetítése (kantin-kultúra, tesztelési szakasz) által kezdődik, amelyet később deviáns magatartás követhet. Az átörökítés akkor valósul meg, ha a magatartást a tagok hallgatása (hallgatás kódja) elfedi. A felfedést megnehezíti továbbá, hogy az alacsonyabb morállal rendelkező tagok emellett egyfajta „imprinting” (bevésődés) technikát is sokszor alkalmaznak, tehát az incidenssel vagy az új – magasabb morállal rendelkező – tag személyiségvonásaival kapcsolatban ők informálják először (félre) az elöljárót.

Morális szempontból feltárt megállapításom mindazonáltal nem tartom új tudományos eredménynek, mert előttem már mások is megfogalmazták, hogy a magyar rendőrség deviáns viselkedésnek tartja az előítéletes viselkedéseket, tehát megállapításom ugyanerre vonatkozik, más szempontból megközelítve.

Végkövetkeztetésként megállapítottam, hogy tekintettel a magyar rendőrség bürokratikusán strukturált és piramis jellegű szervezeti felépítésére, valamint a helytelen

zsarukultúra során bemutatott esetekre, gondolkodás- és viselkedésmódokra, a leendő vezetők (tisztek) képzésénél kiemelkedően fontosnak tartom mind az interkulturális ismeretek mind pedig a zsarukultúra területén feltárt ismeretek beépítését (még az első szakmai gyakorlatuk megvalósulása előtt). Mindezt fontosnak tartom annak érdekében is, hogy a képzés során a rendőrtisztjelölt hallgatók mind kulturális mind pedig szakmai etnocentrizmusából történő kimozdítása megvalósuljon.

Az együttműködés területén végzett vizsgálatom során a kontaktushipotézist figyelembe véve megállapítottam, hogy a rendőri állomány és az együttműködő – nemzetközi rendőri – szervezetek és tagjai közötti együttműködést jelentősen megkönnyíti a kontaktushipotézis mind a négy feltételének fennállása, tehát az együttműködés során közös a cél, adott az együttműködési helyzet, az egyenlő státusz és a támogató intézményi norma, háttér. Ezek fennállása még akkor is lehetővé teszi az együttműködést, ha hiányzik a támogató társadalmi közeg, tehát pl. a résztvevő országok (tagjai) közötti történelmen alapuló ellentétek feszülnek, vagy az együttműködésben résztvevő egyének előítéletei, negatív sztereotípiái vannak a másik nemzet kultúrájához tartozó egyénekkal kapcsolatban. Ezek a tényezők – bár akadályozhatják a hatékony és gyors együttműködést – a közös cél elérése érdekében a kötött intézményi keretek betartásával a háttérbe szorulnak.

Az együttműködés témakörében végkövetkeztetésként megállapítottam, hogy az interkulturális ismeretek bevezetésének és elsajátításának nem lehet akadálya hazánkban a rendőrtisztjelölt hallgatók együttműködési készségének, szándékának a hiánya. A feladatok végrehajtása során jelentkező célorientáltság az együttműködés (és előzékenység) rovására viszont előrevetíti, hogy az interkulturális ismeretekre vonatkozó képzés hiányában az eltérő kultúrájú csoportokkal való interakcióknál a leendő rendőrtisztek jobban fognak az eredményességre törekedni, mint annak a későbbi együttműködésre tett hatására. Ennek megakadályozása érdekében (is) szükségesnek tartom az interkulturális ismeretek oktatásának bevezetését a magyar rendőrtisztjelölt hallgatók esetében, hogy eltérő kultúrával rendelkező személyekkel történő interakciók során észrevegyék a kulturális különbségeket, a helyzeteket a törvények betartásával, de kulturális rugalmassággal tudják kezelni.

Empirikus kutatásom által feltártam az interkulturális (két kultúrát érintő), napjainkra már transzkulturális (több kultúrát érintő) kompetenciák fejlesztési módjait a rendőrségi szervezeteknél és a rendőri állomány felkészítése során, kiemelt tekintettel a rendőri felsőoktatásra. A kutatás során igazoltam hipotéziseimet (H1 és H4b), miszerint a rendőrségek felismerték az interkulturális ismeretek szükségességét a rendőri hivatásban és a

kultúrakutatók eredményei részben beépítésre kerültek a rendőri felsőoktatásba. A leggyakrabban alkalmazott kutatás Hofstede kutatása, annak alkalmazási módja azonban napjainkra megváltozott.

Kutatásom során feltártam továbbá az inter- és transzkulturális ismeretek oktatási módjának (dinamikus) fejlődési folyamatát a rendőri állomány felkészítésében.

Az inter/transzkulturális ismeretek oktatásának kiinduló pontja az oktatás szükségességének felismerése. Ezt a szakaszt először egyes konkrét kultúrákkal kapcsolatos ismeretek átadása követi. Amikor egyre több kultúrát érintő ismeretek szükségesek, akkor az oktatás iránya inter/transzkulturális, a kultúrák relativizálását lehetővé tevő ismeretek felé fordul. Így az ismeretek átadási módja is kezdetben a konkrét, majd általánosabb, kultúrakutatók által feltárt elméleti ismeretek átadására, jelenlegi – általam feltárt – legfejlettebb szintjén pedig a kultúradimenziók által feltárt ismeretek dekonstruálására fókuszál. Az ismeretek átadásának célja a mögöttes folyamatok megismertetése, saját élmények szerzése és elemzése. Ezáltal tudják a rendőrhallgatókat a kulturális etnocentrizmusukból kimozdítani és olyan területeket fejleszteni, mint a többértelműség tűrése, szemléletváltás, illetve növelik az egyén észlelési, reakciós és cselekvési eszköztárát, ezzel járulva hozzá a későbbi rendőri intézkedések során az inter/transzkulturális interakciók sikeréhez.

Kutatásommal nem csak az oktatás módjának fejlődési szakaszait tártam fel, hanem igazoltam korábbi megállapításomat, hogy napjainkban nem csak az interkulturális/transzkulturális ismeretek beépítése szükséges a hivatásos állomány felkészítésébe, hanem a zsarukultúra területén feltárt – kutatási témámhoz kapcsolódó – előítéletes jelenségek és azok átadásának módja is. A hipotézisem azon részét (H4a), miszerint összefüggés van egy ország bevándorlás érintettsége és a rendőrség interkulturális kompetenciáinak fejlesztése között, a kutatás – és a szakirodalom feltárása – alapján cáfoltam. Az interkulturális ismeretek bevezetése sokkal inkább ahhoz a felismeréshez kötődik, hogy a globalizációs folyamatok gyakran csoportok közötti konfliktusokkal járnak, illetve az etnocentrizmuson alapuló előítélet jelentkezéséhez a társadalomban és/vagy a rendőrségi szervezeteken belül.

Bennett rendőri szervezetekre tett etnocentrizmus szakaszához köthető megállapításait – tehát szervezeti etnocentrizmus miatt nem toboroznak eltérő etnikumú személyeket, illetve csak „jó” tagokat toborozni, vagy jelképes képviselőket toboroznak, univerzálisan alkalmazható, kultúrákon átívelő módszereket keresnek – a bevándorló háttérű lakosság esetében, kutatásom alapján cáfoltam. A vizsgálat alapján megállapítottam, ennek a rendőri

szervezetek esetében inkább objektív akadályai vannak, mint pl. jogszabályi háttér (eltérő állampolgárságú személy felvételének lehetősége a rendőrséghez), állampolgárság megszerzésének módja vagy igénye, bevándorló csoportok tagjainak viszonyulása a rendőrséghez és a rendőri hivatáshoz stb. Az általam vizsgált rendőrségek felvételi eljárásra vonatkozó szabályozói – származási háttértől függetlenül – egységesek, mind a negatív, mind pedig a pozitív diszkriminációt tiltják. Bennett által „minimalizálásnak” tartott szakaszt, amikor a rendőrségek univerzálisan alkalmazható, kultúrákon átívelő módszereket keresnek, egy fejlődési szakasznak tartom, ami nem a rendőri szervezet etnocentrizmusához köthető, hanem egy tanulási folyamat része. Ezzel kapcsolatban úgy vélem, hogy a rendőrségek működéséhez hozzá tartozik, hogy a felmerült problémákkal – vagy látókörükbe kerülő kultúrákkal – kapcsolatban először információkat gyűjtenek, majd az információkra alapozva stratégiát készítenek, amelyet később a belső és külső visszajelzések alapján folyamatosan alakítanak.

Új tudományos eredmények

A disszertációban az alábbiakat tekintem új tudományos eredménynek:

- 1) A tudományos kutatásom során elsőként feltártam az interkulturális – napjainkra már transzkulturális – ismeretek rendőrségi kontextusba kerülését és fejlődését. Bizonyítottam, hogy a rendőrségek nem az adott ország bevándorlás érintettsége, hanem a társadalomban megjelenő etnocentrikus előítéletek és konfliktusok miatt fejlesztik inter/transzkulturális kompetenciáikat.**
- 2) Tudományos módszerekkel vizsgáltam, megállapítottam és bizonyítottam, hogy a rendőri hivatás kontextusában az inter/transzkulturális ismeretek és kompetenciák fejlesztése a menedzsment eszköze, amely az együttműködés fejlesztése és az előítéletek elleni fellépés érdekében szükséges és olyan szemléletmód, amely a szervezet, annak állománya és a lakosság érdekeit is védi.**
- 3) Bizonyítottam, hogy a magyar rendőrségnél – a rendőrségi és rendőri (zsaru)kultúra szempontrendszerét figyelembe véve – intézményesített előítéletekről nem beszélhetünk, a feltárt előítéletes jelenségek a helytelen zsarukultúra területéhez köthetőek.**

- 4) A magyar rendőrség esetében vizsgálatom alapján megállapítottam, hogy jelenleg adott a támogató intézményi és társadalmi norma, de csak részben beszélhetünk támogató társadalmi háttérről. A rendőri hivatással járó konfliktusos találkozások, valamint az interakciók során az egyenrangú státusz és együttműködési helyzet hiánya ellenható tényezőként jelentkeznek a magyar rendőrség előítéletek elleni törekvéseivel szemben.
- 5) A külföldi és hazai rendőri felsőoktatás tartalmának és módszereinek kérdőíves felmérése, interjúk készítése és elemzése alapján bizonyítottam, hogy külföldön felismerték az interkulturális ismeretek szükségességét a rendőri hivatásban, hazánkban pedig részben tudatosodott az erőteljesebb felkészítés szükségessége.
- 6) Az általam vizsgált rendőrségek tekintetében feltártam, hogy a szervezetek humán-erőforrás politikájához kapcsolódó interkulturális kompetenciák fejlesztésének objektív akadályai vannak.

A kutatási és tudományos eredmények gyakorlati felhasználhatósága, ajánlások

A disszertációban feltárt szakirodalmak, esetek, jelenségek és maga a kutatás alkalmas:

- az inter/transzkulturális ismeretek rendőri hivatás kontextusában történő megértéséhez.
- az inter/transzkulturális oktatás bevezetésére, az oktatás tudatos kialakítására nem csak a rendőrségi felsőoktatásban, hanem a továbbképzés területén is, a feltárt irodalmak és az oktatás módja alkalmasak a tudásanyag megalapozására és a képzési stratégia kidolgozásához.
- a zsarukultúra oktatásának bevezetésére, azonban véleményem szerint a feltárt szakirodalmak, esetek további – zsarukultúra területén más témakörben megfogalmazott – jelenségekkel, eredményekkel bővíteni szükséges.
- a magyar rendőrség szervezetének, és hivatalos állományának interkulturális kompetenciáinak bővítésére vonatkozó stratégia kialakítására.
- további kutatások megalapozására.

Kutatásom alapján meggyőződésem, hogy napjainkra az interkulturális (két kultúra közötti) interakciókat több kultúrát érintő, transzkulturális interakciók váltották fel. Ennek értelmében az interkulturális ismeretek fogalmát is inkább transzkulturális ismereteknek lehet tekinteni.

A rendőri hivatás kontextusában az inter/transzkulturális kompetenciák fejlesztése a menedzsment eszköze, amely az együttműködés fejlesztése és az előítéletek elleni fellépés érdekében szükséges, olyan szemléletmód, amely mind a szervezet, mind annak állománya és a lakosság érdekeit is védi. Ezáltal kialakítva egy háromoldalú nyertes-nyertes (win-win) helyzetet.

Az interkulturális szemléletmód mielőbbi beépítését javaslom a lakosság, valamint a magyar rendőrség, mint szervezet és annak tagjai védelmében.

Az állomány esetében az inter/transzkulturális oktatásnál figyelembe kell venni, hogy az egyén interkulturális szemlélete nem magától alakul ki, az a képzés és egyéni gyakorlati tapasztalatok alapján fejlődik, továbbá tekintettel kell lenni arra is, hogy egy fejlődési folyamatról beszélünk. Más szóval az egyén etnocentrizmusból történő kimoszdítása egy fejlődési folyamat része, ami a képzés – és az általam feltárt módszerek – alapján megvalósítható, azonban a fejlődés – egyénben zajló folyamatok – gyorsasága az egyén egyedi tényezőin múlik, így annak pozitív hatásának időbeli meghatározása véleményem szerint nem lehetséges. Következésképpen nem határozható meg, hogy a képzés eredményeként az egyén mikor éri el az etnorelativizmus megfelelő szintjét, és annak eredménye mikor mutatkozik meg a gyakorlatban. Ez tulajdonképpen azt is jelenti, hogy amennyiben a rendőrtisztjelöltek felkészítése most elkezdődne, annak hatása a képzésből történő kikerülésük, tehát legkorábban 4 év múlva fog jelentkezni a gyakorlatban.

A magyar rendőrség, mint szervezet védelmében is mielőbb javaslom az inter/transzkulturális szemléletmód beépítését, stratégia kialakítását, mert a történelmi példák, feltárt esetek azt mutatják, hogy ez a szervezet életében is egy fejlődési folyamat, amely gyakran törés(ek) útján kezdődik el. Úgy gondolom, hogy ilyen jellegű törést – társadalmat megrázó rendőri túlkapás vagy mulasztás – vagy a társadalomban etnocentrizmuson alapuló konfliktusok, incidensek felerősödését nem érdemes a képzés bevezetésével megvárni. A globalizációs folyamatok megállíthatatlanok és hatnak hazánkra – még ha vármegyénként vagy városokként, településekenként eltérő mértékben is –, ezt bizonyítják a kutatásom elején bemutatott aktualitást igazoló események is. Nem utolsó sorban Magyarország gazdasági érdeke is a globalizációs folyamatokhoz való kapcsolódás, a változásokhoz történő gyors

adaptálódás. A (rendőri) erőszak társadalom általi átértékelése, azzal kapcsolatos visszajelzése, a rendőrségi tevékenységek folyamatos (külső) monitoringozása és kritikák megfogalmazása is sürgetik az interkulturális/transzkulturális szemléletmód beépítését.

Fontosnak tartom a magyar rendőrség érdekében jövőre vonatkozó stratégia kialakítását és annak figyelembevételét, hogy a szervezetek életében sem gyors egy ilyen típusú fejlődési folyamat, tehát ehhez is idő, akár több év – és nem utolsósorban kudarcűrész, kritikákkal való szembesülés és türelem – is szükséges.

A szerző témában eddig megjelent cikkei

- Pesti Tünde: *Az interkulturális kompetenciák szükségessége a rendészeti munkában.* Hadtudományi Szemle 8. (4). Budapest, 2015. pp. 192-202.
- Pesti Tünde: *Megközelítési szempontok az előítéletek leküzdéséhez.* In. Gaál Gyula - Hautzinger Zoltán: *A határrendészettől a rendészettudományig.* Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport. Pécs, 2016. HU ISBN 978-963-12-7484-4. pp. 157-162.
- Pesti Tünde: *A migrációs hullám kezelésének interkulturális megközelítése. A rendőrség kulturális ismeretbővítésének szükségessége.* Magyar Rendészet 16 (4). Budapest, 2016. pp. 61-72.
- Kovács Gábor - Pesti Tünde - Tózsér Erzsébet: *A hallgatói magatartásformák megjelenése és változásának folyamata a Nemzeti Közszolgálati Egyetem „Vírus 2019” Közös Közszolgálati Gyakorlatán.* Magyar Rendészet 19. (2-3). Budapest, 2019. pp. 115-142. DOI: 10.32577/mr.2019.2-3.7
- Pesti Tünde: *Rendőrségi kultúra - A tisztképzés és a szervezeti keretek elméleti vizsgálata az előítéletek elleni fellépés tükrében.* Belügyi Szemle 69. (5). Budapest, 2021. p 781-798. DOI: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.4>
- Kovács Gábor - Pesti Tünde: *A rendőrségi és a rendőri kultúra megkülönböztetése – a „zsarukultúra” elmélet főbb elemei.* Rendőrségi Tanulmányok 4. (3). Budapest, 2021. pp. 48-60. DOI: 10.53304/RT.2021.3.2
- Pesti Tünde: *Measures against prejudice at the Hungarian Police – theoretical research on police culture and cop culture.* Belügyi Szemle, 69. (4). Special Issue. Budapest, 2021. p. 21-30. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2021.4.2>
- Kovács Gábor - Pesti Tünde: *A rendőri erőszokról, túlkapásokról – lehetséges magyarázatok.* Belügyi Szemle, 69. (11). Budapest, 2021. p 1981-1993. DOI: <https://doi.org/10.38146>
- Pesti Tünde: *Interkulturális ismeretek rendőrségi kontextusa.* Határrendészeti Tanulmányok, XIX. évfolyam, 3-4. szám. Budapest, 2023. p. 23-36. HU ISSN 2061-3997 (Online).

https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Hatrend_Tan_2022_3_4_szam.pdf

- Pesti Tünde: *Cop culture and its transmission within police organisations*. Belügyi Szemle, Special Issue (2). Budapest, 2023. pp. 47-62. DOI: 10.38146/BSZ.SPEC.2023.2.347
- Pesti Tünde: *The development and importance of cooperation at the Hungarian Police*. (Az együttműködés fejlődése és jelentősége a Magyar Rendőrségnél). Belügyi Szemle, 71(2.ksz.). Budapest, 2023. pp. 109-118. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2023.2.8>

A doktori értekezés benyújtójának szakmai önéletrajza

A jelölt eredeti végzettségét tekintve gazdasági mérnök. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Gazdasági Egyetem, Külkereskedelmi Karán, nemzetközi tanulmányok szakirányon folytatta, ahol okleveles nemzetközi kapcsolatok elemzőként végzett.

Szakmai pályafutását a mai Nemzetközi Oktatási Központ jogelődjénél nemzetközi főelőadóként kezdte, ahol feladatai közé tartozott a posztgraduális képzések szervezése, valamint a német nyelvű kapcsolattartás a külföldi (rendészeti) partnerintézményekkel.

2008-tól Rendészettudományi Kar jogelődjénél dolgozott, ahol pályázati referensként és ERASMUS-koordinátorként főként angol nyelven végezte tevékenységét. Többször segített és dolgozott külföldi partnerintézményeknél Ausztriában és Németországban, nagyon jól ismeri nem csak az osztrák és német, hanem a cseh, szlovák, szlovén, lengyel, svájci munkamódszereket és rendészeti képzési rendszereket is.

A nemzetközi területet 2018-ban hagyta el, jelenleg projektmenedzserként a Belügyminisztérium munkatársa.

Kutatási témájának tudományos megközelítésével egyetemi tanulmányai alatt ismerkedett meg, azóta számos hazai és külföldi konferencián előadóként és trénerként is részt vett, többek között 2017-es és 2018-as években az ORFK által szervezett „Interkulturális szenzitivitás erősítése a migránsokkal foglalkozó szakemberek számára” c. rendőri konferencián és továbbképzésen, valamint a CEPOL ilyen jellegű – „Alapjogok és rendőri etika”, illetve „Sokszínűség menedzsment” – képzésein is. Angol és német nyelven felsőfokon beszél, amely tudását kutatása során is alkalmazta.

A témában 8 magyar és 3 idegen nyelvű publikációja jelent meg.